

KICHANIE (49) *sb n*

a jasne, e pochylone.

sg N kichanié (15); -é (1), -(e) (14). ◇ G kichani(a) (3). ◇ D kichaniu (1). ◇ A kichani(e) (19). ◇ I kichanim (4), kichani(e)m (3); -im SienLek (3); -(e)m FalZioł, KlonWor; -im : -(e)m GlabGad (1 : 1). ◇ L kichaniu (3). ◇ N a. A kichani(e) (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *Gwałtowny, głośny wydech przez nos, wywołany podrażnieniem nosowej błony śluzowej; sternutatio Murm, Mymer¹, Mącz, Calep, Cn; sternutamentum Cn (44) : Murm 79; Mymer¹ 39v; Theż proch iego z imbirem/ wfrzikany wnos pobudza kichanie/ á tak głowę y mozg człfci. FalZioł I 13d; włóż tartego Imbiru w nos dla kichania: ktore ieft barzo pomoczne na tę chorobę. FalZioł III 12c; Gdy ią ktho w nos wpułcza z wodką bżową/ pomaga od paraliża/ á czyni lektanie ku kichaniu. FalZioł IV 25b, *3f, I 20a, 46a, 67c, 75d [2 r.] (23); Czemu gorączość promieniow fłonecznych gdy kto w nie wezrzy, kichanie pobudza. (-) Bowiem ono ruri w nosie ku mozgu odtwarzaiąc wilgotności rofpułcza j wywodzi, ktore potim tak porużzone mozg onym kichanim wyrzucza. GlabGad B8, B8 [2 r.]; Kołmus powieda co fglowy wyfło kychanjm. RejKup r3, r2v, r3; Servius, Flabra, Dmuchańie/ Wyátr/ też/ Kichánie. Mącz 129a, 415b; Náłyń iey wnozdrze bobrowych ftroiow tártých/ choć pieprzu/ álbo czemierzyce/ czymby iey mogł kichánie wzrużzyć SienLek 115v, 21v, 72, 97v [3 r.]; Calep 1005a.*

kichanie od czego (1): Thakież kichanie od tego prochu naprzeciw Lithargiey/ Mozg theż poruża y pořila FalZioł IV 8a.

kichanie czyje (1): Kichánie iego [bestyjej] zapala świátłość BibRadz Iob 41/9.

W charakterystycznych połączeniach: kichanie barzo gwałtowne, częste (4), użyteczne, wolno (2); kichanie od prochu; lektanie ku kichaniu; lekarstwo na kichanie; kichanie pobudzać (pobudzić) (3), (u)czynić (12), wzruszyć.

Szereg: »ni kaszel, ni kichanie« (1): Nie radby go przebudził/ fnu mu nieprzerywa/ Ni káfzlem/ ni kichániem: niech zdrow odpoczywa. KlonWor 5.

2. *Środek na pobudzenie kichania (5):* Też ieft dobra [ćwikła]/ czyfciąc nieczyřtořci z głowy gdy kto fobie vcżini kichanie z oleikiem ćwiklanym z miodem á ftrochą imbiru FalZioł I 20a, V 24; gdy komu iáki robak w vcho wleżie [...]/ przypraw fobie kichánie á nozdrze fobie zátkay SienLek 72, 53, 116.

Synonim: 1. parskanie.

Cf **KICH, KICHACZKA, KICHAĆ, KICHAWKA**